

RAHIA & HISTORIA

ERIKOISLEHTI KERÄILIJOILLE 1/2022

Markat vaihtuivat
euroiksi 20 vuotta sitten.

Nyt jaetaan vuoden
2019 MM-mitalia!

Helsingin olympialaisista
70 vuotta tänä kesänä.

UUSI KAHDEN EURON ERIKOISRAHA: SUOMEN KANSALLISBALETTI 100 VUOTTA

Tekniset tiedot:

Nimellisarvo:	2 €
Metalli:	CuNi25, CuZn20Ni5/Ni/ CuZn20Ni5
Halkaisija:	25,75 mm
Paino:	8,5 g
Lyöntilaatu:	Unc
Lyöntimaa:	Suomi
Lyöntimäärä:	Max 400 000 kpl

2 EUROA 2 EUROLLA!
(+ toimituskulut 4,95 €)

- Täysin käyttämätön ja suosittu keräilykappale
- Historian alhaisin lyöntimäärä, vain 400 000 kpl
- Lahjaksi tyylikäs kansio
- Toimitustakuu *Suomen erikoiseurot* -kokoelmalle

Valtiovarainministeriön päätöksellä ja Euroopan keskuspankin vahvistamana uusi suomalainen kahden euron erikoisraha laskettin liikkeelle helmikuussa. Se juhlistaa 100 vuotta täyttävää Suomen kansallisbalettia. **Rajoitettu lyöntimäärä** valmistuksesta varmistetaan tehdaslaatusina (unc) versioina suoraan keräilijöille.

**TILAA: WWW.SUOMENMONETA.FI/ERIKOISEUROT
TAI PUH. 010 80 80 40***

Suomalaiset erikoiseurot

Tilaamalla *Suomen kansallisbaletti 100 vuotta* -erikoiseuron hintaan 2 euroa (+ toimituskulut 4,95 euroa) pääset mukaan **supersuosittuun Suomen erikoiseurot -kokoelmaan**.

Jatkolähetykset sisältävät kaksi suomalaista erikoiseuroa oheismateriaaleineen pääsääntöisesti yhteishintaan 23 euroa (+ toimituskulut 6,95 euroa). Saat lähetykset kätevästi suoraan kotiin noin kolmen viikon välein. Keräily on täysin turvallista, sillä jokaisella tuotteellamme on aina 14 päivän palautusoikeus.

Lehden toimituspäälikkö:
sari.raki@nordicmoneta.fi

LISÄTIETOJA

Haluatko tietää lisää tuotteistamme? Asiakaspalvelumme auttaa sinua kaikissa keräilyyn liittyvissä asioissa numerossa

010 80 80 40*

Henkilökohtaista palvelua puhelimitse arkin kello 9.00-15.00.

Sähköpostitse:
info@suomenmoneta.fi

Paljon mielenkiintoisia tarinoita läheltä ja kaukaa blogissamme:
www.suomenmoneta.fi/blogi

* Puhelun hinta lankaverkosta
0,0835 € + 0,0655 €/min ja
matkapuhelinverkosta 0,0835 € +
0,1805 €/min.

SEURAA MEITÄ SOSIAALISISSA MEDIASSA

@suomenmoneta

@suomenmoneta

@suomenmoneta

@suomenmoneta

**SUOMEN
MONETA**

www.suomenmoneta.fi

Juhlan aihetta

Kuluvana vuonna muistellaan ja juhlietaan historiallisia tapahtumia. 20 vuotta sitten sanoimme jäähyväiset markalle. Tilivaluuttana euro otettiin käyttöön jo kolme vuotta aiemmin, kuitenkin vasta vuonna 2002 uusi valuutta syrjäytti lopullisesti markan. Vuoden alussa markkamääräiset rahat olivat rinnakkaisvaluuttana pari kuukautta, mutta viimeistään maaliskuun alussa kaikkien piti opetella maaginen luku 5,94573. Se oli yhden euron arvo markkoina. Kuuden kertotaulua käytettiinikin ahkerasti euron alkutaipaleella, kun mietittiin mitä ”markka-aikana” mikäkin olisi maksanut. Monelle meistä on varmasti jäänyt nostalgisia muistoja näistä ajoista ja siirtymäkaudesta euroon.

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 70 vuotta Helsingin olympialaisista. Suomelle myönnetty vuoden 1940 kisat siirtyivät sodan vuoksi eteenpäin, ja olympiatuli sytytettiin vasta 12 vuotta myöhemmin, vuonna 1952. Hartaasti odotettujen kesäolympialaisten järjestäminen oli sodan jälkeiselle Suomelle merkittävä ponnistus. Kisavieraita vastaanottamaan rakennettiin muun muassa Seutulan lentokenttä ja Olympiaterminaali. Käpylään ja Otaniemeen nousi kisakylät ja Helsingin infrastruktuuria paranneltiin. Vielä tänäkin päivänä käytössä olevat Töölön kisahalli, Uimastadion ja Velodromi sekä monet muut urheilupaikat rakennettiin talkoolaisten avustuksella. Kisat olivatkin mitä suuremmassa määrin koko kansan kisat. Lisäksi iso urheilutapahtuma oli symbolisesti tärkeä pienelle valtiollemme.

Pekingin olympialaiset toivat meille kauan kaivatun, historiallisen jääkiekon olympiakullan. Sen myötä penkkiurheilijoiden odotukset toukokuussa pelattavia MM-kotikisoja kohtaan kasvavat entisestään. Olisihan se mukava tavata taas torilla ja saada jälleen kultaa koko kansan iloksi!

Terveisin,

Mia Mäkelä
Toimitusjohtaja, Suomen Moneta

Luontorahoja ja suurmiehiä:
Viimeiset markat
herättävät nostalgisia
muistoja

Tasan 20 vuotta sitten jätimme jäähyväiset Suomen markalle. Monet muistavat vielä hyvin viimeiset markat, joiden aiheiksi pääsivät kaunis luontomme sekä historiamme merkkihenkilöt.

Yhteisvaluutta euro tuli käyttöön käteisvaluuttana tasan 20 vuotta sitten. Pari kuukautta kestäneen rahanvaihtojakson jälkeen Suomen markka siirtyi historiaan. Hetki oli haikea, sillä markalla oli hyvin suuri merkitys meille suomalaisille – olihan se syntynyt jo vuonna 1860, jolloin olimme vielä osa Venäjän keisarikuntaa. Oma valuutta oli vahvistanut aikanaan autonomista asemaamme ja antanut toivoa tulevasta: omasta valtiosta.

Yhtenäisyyttä metallirahoihin

Suomen viimeisiksi jääneitä metallirahoja ryhdyttiin suunnittelemaan 1980-luvun lopussa. Muutokselle oli todellakin tarvetta. Tuolloin käytössä olleet metallirahat eivät olleet erityisen yhtenäisiä, sillä sarjaa oli muutettu useampaan otteeseen. Osa kuvituksista oli peräisin 1950-luvun alusta – tuolloinkin kyseiset kuvitukset oli tarkoitettu väliaikaisiksi. Lisäksi rahat olivat ostoarvoonsa nähden liian suuria.

Rahoja koskeva suunnittelukilpailu järjestettiin vuonna 1987. Se toteutettiin kutsukilpailuna, johon osallistui kymmenen rahojen tai mitaleiden parissa ansioitunutta kuvanveistäjää. Osallistujille annettiin melko vapaat kädet, mutta kilpailun sääntöihin sisältyi, että ainakin 1 markan rahaan piti ikuistaa Suomen leijona. Vaatimus oli ymmärrettävä, sillä Suomen leijonalla oli pitkät perinteet maamme rahoissa: se oli esiintynyt jo vuonna 1864 lyödyissä Suomen ensimmäisissä 1 markan metallirahoissa, joskin melko pienenä Venäjän kaksoiskotkan rintakilvessä.

Yksikään kilpailuehdotuksista ei noussut ylitse muiden. Ensimmäinen sija päätettiin jakaa Heikki Häiväojan ja Antti Neuvosen kesken, joista jälkimmäinen sai lopulta kunnian suunnitella metallirahat.

Ylistettyä kauneutta ja hyväntekeväisyyttä

Sarjan rahat tulivat käyttöön kahdessa osassa. Ensimmäisenä vuonna 1990 liikkeeseen laskettiin 50 ja 10 pennin rahat. Niihin valittiin kaksi kansallistunnusta: kansalliseläin karhu (50 penniä) ja kansalliskukka kielo (10 penniä). Luontoaihe jatkuu muussa kuvituksessa: 10 pennin rahaa koristavat mehiläiskennot, kun taas 50 pennin rahassa on karhunsammalkuvia.

Loput rahat eli 10 ja 5 markkaa sekä 1 markka otettiin käyttöön vuonna 1993. Seuraavana vuonna Helsingissä järjestettiin rahapajanjohtajien maailmankokous, johon osallistujat saivat valita muutaman edellisen vuoden aikana julkaistuista käyttörahoista kauneimman. Voittajaksi valittiin pihlajanmarjoja ja komeaa metsoa kuvaava Suomen 10 markkaa. Kyseinen raha oli maamme ensimmäi-

nen kaksimetalliraha – kyseistä tekniikkaa käytetään myös nykyisissä 2 ja 1 euron rahoissa.

Nimellisarvoltaan 5 markan rahan ikuistettiin kivellä köllöttelevä saimaannorppa, lumpeenlehtiä ja sudenkorento. Erittäin uhanalaista saimaannorpaa tavataan vain Suomessa Saimaan vesistöissä. Niitä arvioidaan olevan ainoastaan noin 430 yksilöä. Saimaannorppaa kuvaavasta 5 markan rahasta laskettiin vuonna 1992 liikkeeseen ennakkoerä, jonka myynnistä saatu tuotto lahjoitettiin luonnonsuojeluun.

Markan raha eroaa muista, sillä se ei liity luontoon. Rahassa on Suomen leijonan lisäksi karjalaista koristeompelua mukaileva kuvio, joka voidaan yhdistää aiemmin Suomen rahoissa esiintyneisiin perinnekuvioiden eli hannunvaakunan ja ”kalevalaisiin käsiin”.

Poikkeukselliset ”käyttöjuhlarahat”

Perinteisten käyttörahojen lisäksi Suomessa julkaistiin markan viimeisinä vuosina kaksi ”käyttöjuhlarahaa”, jotka olivat nimensä mukaisesti eräänlainen yhdistelmä käyttö- ja juhlarahaa. Rahoilla juhlistettiin Suomen liittymistä Euroopan unioniin (1995)

ja Suomea Euroopan unionin puheenjohtajamaana (1999). Vaikka rahoista jälkimmäistä valmistettiin vain 100 000 kappaletta, *Coin of the Year* -kilpailu tulkitse rahan olevan käyttöön tarkoitettu: se palkittiin vuoden 1999 kauneimpana käyttörahana.

Seteleissä historian eri aikakausia

Suomen viimeisen setelisarjan suunnittelu alkoi vuonna 1981. Tuolloin käytössä olleen sarjan ei katsottu olevan yhtenäinen, minkä lisäksi seteleihin piti lisätä varmuustekijöitä kopiokoneiden kehittymisen vuoksi. Tekniikan kehitys näkyi myös muun muassa käteisautomaattien yleistymisessä.

Ensimmäiseksi valittiin seteleiden aihepiiri. Ehdotuksiin kuuluivat muun muassa vanhat nähtävyydet, kulttuurihenkilöt ja kaupunkikulttuuri, mutta lopulta valinta osui Suomen historian eri aikakausiin. Seteleiden varsinaisesta suunnittelusta järjestettiin kaksiosainen kutsukilpailu, jonka voitti Torsten Ekström. Lopulliset setelit syntyivät yhteistyönä, johon osallistuivat Ekströmin lisäksi Erik Bruun ja Pentti Rahikainen. Työryhmää johti Kai Wuorio. Rahikaisen johdolla työhön osallistuivat myös Eeva Oivo ja Paavo Huovinen.

Setelit edustavat kolmea eri aikakautta: Ruotsin vallan aikaa (1 000 markkaa), autonomian aikaa (500 ja 100 markkaa) sekä itsenäisyyden aikaa (50 ja 10 markkaa). Kolme ensimmäistä seteliä (1 000, 100 ja 50 markkaa) laskettiin liikkeeseen vuonna 1986, jolloin tuli kuluneeksi 175 vuotta Suomen Pankin perustamisesta. Loput setelit tulivat käyttöön seuraavana vuonna.

Kuvituksena suurmiehiä

Ainoassa Ruotsin aikaa edustavassa setelissä (1 000 markkaa) on pappi, valtiopäivämies ja taloustieteellinen ajattelija Anders Chydenius sekä 1700-luvun purjelaiva ja Suomenlinnan Kuninkaanportti. Mikäli Suomessa olisi jouduttu ottamaan käyttöön 5 000 markan seteli, se olisi myös tullut edustamaan Ruotsin aikaa – aiheena olisi ollut suomen kirjakielen isänä tunnettu Mikael Agricola.

Kalevalan kokoaja Elias Lönnrot valittiin 500 markan seteliin yhdessä viisikielisen kanteleen ja Punkaharjua kuvaavan maiseman kanssa. Toiseen autonomian aikaa edustavaan seteliin, 100 markan rahaan, pääsi puolestaan *Finlandian* säveltänyt Jean Sibelius. Setelissä on myös neljä joutsenta.

Itsenäisyyden aikaa edustavien rahojen pääaiheina ovat arkkitehti Alvar Aalto (50 markkaa) sekä juoksijalegenda Paavo Nurmi (10 markkaa). Aaltoa kuvaavassa setelissä on Finlandia-talo, Nurmea kuvaavassa setelissä puolestaan Olympiastadion. Tarkkasilmäinen voi nähdä 10 markan setelin etusivun pohjakuviossa tutun hahmon: juoksijapatsaan profiilin.

Sarjan seteleihin tuli useita turvatekijöitä, joiden määrää lisättiin myöhemmin vuonna 1991 liikkeeseen laskettujen Litt. A -painosten myötä. Nurmea kuvaava 10 markan seteli ei ollut muokattavien ra-

hojen joukossa, sillä suunnitteilla oli uusi 10 markan metalliraha.

Linna täydensi sarjan

Sarjaa täydennettiin myöhemmin 20 markan setelillä, joka laskettiin liikkeeseen vuonna 1993. Tähän itsenäisyyden aikaa edustavaan seteliin ikuistettiin hiljattain menehtynyt kirjailija Väinö Linna. Setelin takasivulla on Tammerkosken yläjuoksu, kaksi lentävää sorsaa ja Finlaysonin kutomon rakennukset.

Seteliä ei pidetty täysin onnistuneena, sillä sen katsottiin sekoittuvan liian helposti 100 markan rahaan. Uusittu 20 markan seteli laskettiin liikkeeseen vuonna 1997 eli vain viisi vuotta ennen käteisurojen käyttöönottoa. Eräs setelin muutoksista oli hologrammi, jonka viereen asetettiin Suomen setelihistorian ainoa kirjallisuussitaatti. Se on peräisin *Tuntemattomasta sotilaasta*: ”Hyväntahtoinen aurinko katseli heitä. Se ei missään tapauksessa ollut heille vihainen. Kenties tunsii jonkinlaista myö-

tätuntoakin heitä kohtaan. Aika velikultia”.

Markkojen palautuminen Suomen Pankkiin

Vuonna 2002 toteutetun rahanvaihtojakson jälkeen markkamääräisiä metallirahoja ja seteleitä pysytti vaihtamaan Suomen Pankissa euroiksi vielä kymmenen vuoden ajan. Määräajan umpeutumisen jälkeen kävi ilmi, että seteleitä jäi palauttamatta noin 709 miljoonaa markkaa, metallisia käyttörahoja puolestaan noin 586 miljoonaa markkaa. Osasyyn tähän lienee nostalgia – markka oli ja on edelleen suomalaisille hyvin tärkeä. Seuraavassa *Raha & Historia* -lehdessä on luvassa lisää nostalgisia hetkiä, sillä sukellamme syvemmälle Suomen markan historiaan!

Taru Norrena

Lähteet:

- Suomen rahat
Tuukka Talvio, Suomen Pankki 2003
- Viimeiset markat – Suomen markkamääräiset setelityypit 1945–2002
Antti Heinonen, Suomen Pankki 2012
- Rahapajanjohtajien maailmankokous Helsingissä
Antti Heinonen, Numismaattinen aikakauslehti 3/1994, Suomen Numismaattinen Yhdistys 1994
- Eurokäsikirja
Matti Mörttinen & Leena Paldán (toim.), PS-kustannus 2001
- WWF
- Suomen Pankki

UUTUUS!

Suomen viimeiset markat 24 karaatin kultauksella

Suomen
viimeiset markat
kullattuina

**20 vuotta markan
jäähyväisistä**

Monet muistavat vielä hyvin kauniit viimeiset markat, joilla jätimme jäähyväiset Suomen markalle tasan 20 vuotta sitten. Juhlavuoden uutuuskokoelma sisältää kaikki viimeiset metallimarkat ja kaksi erikoisrahaa!

- **Nostalgiset Suomen viimeiset markat 24 karaatin kultauksella – osassa osaplatinointi**
- **Mukana kaksi erikoisrahaa: Suomi liittyy Euroopan unioniin (1995) ja Suomi Euroopan unionin puheenjohtajamaana (1999)**
- **Lahjaksi tyylikäs keräilykotelo**
- **Saat kokoelman aloittavan 1 markan vain hintaan 19 euroa (maksamme toimituskulut puolestasi)**

Jatkossa saat *Suomen viimeiset markat kullattuina* -kokoelman rahoja noin kuukauden välein. Rahojen hinnat vaihtelevat saatavuuden mukaan (alk. hintaan 32 euroa + toimituskulut 6,95 euroa).

**Mukana kaksi
erikoisrahaa!**

TILAA SOITTAMALLA, PUH. 010 80 80 40*

TAI OSOITTEESTA WWW.SUOMENMONETA.FI/MARKKA

AJANKOHTAISTA

Suomen kansallisbaletti 100 vuotta -kultaraha on loppuunmyyty

Vuoden 2022 ainoa suomalainen kultaraha julkaistiin 17.1., ja se myytiin nopeasti loppuun. Rahan kokonaislyöntimäärä oli 950 kappaletta, mikä on yksi pienimpiä suomalaisten juhlarahojen historiassa.

Joitain rahoja saattaa palautua asiakaspalautuksina. Voit tiedustella niiden saatavuutta asiakaspalvelutamme, puh. 010 80 80 40 (ma–pe 9–15).

Jääkiekon MM-kultaa koko kansalle!

Jääkiekko yhdistää meitä suomalaisia. Jokakeväiset MM-kisat ovat koko kansan juhla – traditio, jossa kaikki haluavat olla mukana.

Keväällä 2019 Leijonat voitti maailmanmestaruuden ja pelaajat saivat kultamitalinsa täyden katsomon edessä. Mestaruutta juhliittiin toreilla ja kisastudioissa ympäri Suomen – kaikki yhdessä.

Tänä keväänä yleisö on palaamassa katsomoihin. Sen kunniaksi Suomen Jääkiekkoliitto on lahjoittanut yhden vuoden 2019 MM-kultamitaleista koko kansan iloksi.

Uusi *Mestareiden mitali* sisältää palan suomalaista jääkiekkohistoriaa. Mitaliin on istutettu hippunen aitoa MM2019-kultamitalia. Se on Leijonien kiitos kannustuksesta koko Suomen kiekkokansalle.

Virttäydy toukokuisten MM-kotikisojen tunnelmaan ja tilaa **ILMAINEN Mestareiden mitali** (maksat vain toimituskulut 4,95 euroa) www.mestareidenmitali.fi

Tekniset tiedot

Materiaali: CuNiZn
Viimeistely: Pala MM2019-kultamitalia
Halkaisija: 38,61 mm
Paino: 26 g
Lyöntimäärä: Max 30 000 kpl
Lyöntivuosi: 2022
Lyöntipaikka: Kultakeskus

Lisää uusia tuotteita: v

Suomalaiseen tunturikultaan lyöty 1/100 unssin kultaharkko

Tämän *Tunturikultaharkon* kulta on huuhdottu Suomen Lapista. Sen kultatitoisuus on suurin mahdollinen, 99,99 %. Kullankaivuussa on noudatettu perinteisiä menetelmiä ja vaalittu Suomen arvokasta luontoa sekä pohjoista maisemaa.

Tunturikultaharkossa on 1/100 unssia (0,31 g) kultaa. Harkon uusi koko merkitsee luonnollisesti myös houkuttelevaa hintaa: vain 49 euroa (+ toimituskulut 6,95 euroa)!

Tilaa suoraan verkkokaupastamme:

www.suomenmoneta.fi/tunturikultaharkko

Tekniset tiedot

Materiaali: 99,99 % aitoa Tunturikultaa

Koko: 15 mm x 8,52 mm

Paino: 1/100 oz (0,31 g)

Julkaisijamaa: Niue

Nimellisarvo: 2,5 Uuden Seelannin dollaria

Valmistusvuosi: 2021

Juhlavuotta viettävä Taikatalvi virallisessa Muumi-mitalissa

Tove Janssonin luomat rakastetut Muumit ovat vieneet lukijansa vaikka minkälaisiin seikkailuihin. Eräs tunnetuimmista Muumi-tarinoista sijoittuu talviseen Muumilaaksoon: Muumipeikko herää kesken talviunien, eikä saa enää unta. Kyseinen tarina löytyy 65 vuotta sitten julkaistusta *Taikatalvi*-kirjasta, joka on päässyt viralliseen Muumi-mitaliin!

Taikatalvi-mitali aloittaa suosittuun *Muumit aikojen saatossa* -mitalikokoelman. Kokoelman kullattujen mitalioiden myötä pääset muistelevaan tutuimpia Muumi-tarinoita, sillä jokainen mitali on omistettu yhdelle Muumi-kirjalle. Kokoelmaan kuuluu kaikkiaan seitsemän kullattua Muumi-mitalia.

Löydät tämän ja muita rakastettuja Muumi-tuotteita osoitteesta: **www.suomenmoneta.fi/muumit**

Tekniset tiedot

Metalli: CuNi

Halkaisija: 38,61 g

Paino: 26 g

Lyöntivuosi: 2020

Lyöntimäärä: Max. 10 000 kpl

Erikoispiirre: 24 karaatin kultaus ja väripainatus

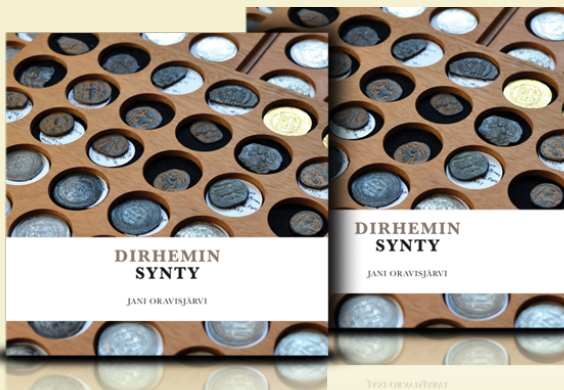

Mitä olivat dirhemit ja miten ne vaikuttivat maailman historiaan?

”Yksi esineryhmä 1300 vuotta sitten aloitti kokonaan uuden ajanjakson, jonka me tunnemme nykyään viikinkiaikana. Tuo kaiken aloittanut esineryhmä on dirhemit. Hieman vajaan kolmen gramman painoiset hopearahat muuttivat historian suunnan ja aloittivat maailman historiassa täysin uuden luvun. Dirhemit muodostivat jatkuvan hopeavirran, joka virtasi idäntietä pitkin Euroopan läpi Pohjolaan asti kahdensadan vuoden ajan. Ilman dirhemeitä ei olisi ollut viikinkiaikaa tai ainakin se olisi ollut ratkaisevasti erilainen.”

Näin aloittaa kirjansa *Dirhemien synty* sen kirjoittaja, FM Jani Oravisjärvi, numismatiikkaan erikoistunut arkeologi ja projektitutkija, tohtorikoulutettava Turun yliopistossa ja aiemmin Suomen kansallismuseon rahakammon intendentinä toiminut rahahistorian asiantuntija.

- Kirja oman aikansa ylivoimaisimman rahajärjestelmän syntytarinasta
- Kirjoittaja numismatiikkaan erikoistunut arkeologi Jani Oravisjärvi
- Valottaa tekijöitä viikinkikulttuurin kukoistuksen taustalla
- Muutamia kirjoja vielä saatavilla nettikaupastamme 39 euron hintaan.

Tilaa osoitteesta:

www.suomenmoneta.fi/lahjaideat/dirhemien-synty-kirja

Vuoden 2022 uudet rahasarjat ovat tulossa myyntiin verkkokauppaamme. Tutustu suosittuihin rahasarjoihin tarkemmin täältä:

www.suomenmoneta.fi

Lisää uusia tuotteita: v

Kiitos lotille!

Viime vuonna juhlittiin lottien 100-vuotista taivalta Lotta Svärd Säätiön johdolla. Juhlavuoden tärkeimpänä tavoitteena oli kiittää ja osoittaa kunnioitusta lotille sekä nostaa esiin lottien tekemä arvokas työ yhteiskuntamme hyväksi.

Merkkivuoden kunniaksi toteutettu *Lotta Svärd 100 vuotta* -muistomitali toteutettiin yhdessä Lotta Svärd Säätiön kanssa. Tärkeä asia kiinnosti ja lähes 20 000 suomalaista halusi itselleen kauniin muiston lotista ja samalla kunnioittaa lottajärjestön tärkeää tehtävää.

Lotta Svärd Säätiön toiminnanjohtaja Anne Numisen mukaan yhteistyö Monetan kanssa oli tärkeä osa juhluvuotta. Yhteistyössä suunniteltu muistomitali mahdollisti pysyvän muiston juhluvuodesta ja lottien satavuotisesta historiasta.

”Muistomitalin kautta lottien tarinaa on helppo kertoa jälkipolville myöhemminkin. On erittäin tärkeää, että sodan sukupolven tarinaa vaalitaan ja siitä viestitään avoimesti, aktiivisesti ja objektiivisesti nuoremmille sukupolville. Lämmin kiitos yhteistyöstä. Kampanjan myötä kerätty 10 000 euron tuki menee lyhentämätömänä pienituloisten lottien rahallisiin avustuksiin.”

Lotta Svärd
100
1921–2021

LISÄTIETOJA

Haluatko tietää lisää tuotteistamme?
Asiakaspalvelumme auttaa sinua kaikissa keräilyyn
liittyvissä asioissa numerossa **010 80 80 40***
Löydät meidät myös osoitteesta **www.suomenmoneta.fi**

* Puhelun hinta lankaverkosta 0,0835 € + 0,0655 €/min ja matkapuhelinverkosta 0,0835 € + 0,1805 €/min.
Henkilökohtaista palvelua puhelimitse arkisin kello 9-15.

VASTUULLINEN FAIRMINED-KULTA

Kultakaivosalan työolot ja ympäristövaikutukset esille

Valtaosa maailmalla kaivetusta kullasta on peräisin suurista kaivoksista, joiden toimintaa valvotaan sekä kansallisin että kansainvälisin asetuksin. Loput kullasta (noin 10–20 %) tulee pienistä kaivoksista, joissa työolosuhteisiin ja ympäristövaikutuksiin ei usein kiinnitetä tarpeeksi huomiota. Nämä kaivokset työllistävät jopa 90 % maailman kultakaivostyöläisistä.

Pienten kultakaivosten isot ongelmat

Monet pienistä kaivoksista sijaitsevat köyhissä Latinalaisen Amerikan, Afrikan ja Aasian maissa. Pienissä kaivoksissa työskentelee noin 20 miljoonaa ihmistä, joiden perheet ovat riippuvaisia kaivajien vähäisistä tuloista. Kullankaivajat joutuvat usein työskentelemään vaativissa ja vaarallisissa olosuhteissa. Lapsityövoiman käyttö ei ole harvinaista. Kaivostyöläiset louhivat kiviainesta ja huuhtovat kullan esiin prosessissa, jossa saatetaan käyttää työntekijöille ja ympäristölle erittäin haitallista elohopeaa. Yksi kaivos voi tehdä laajaa ympäristötuhoa ja vaikuttaa tuhansien ihmisten elämään.

Fairmined kaivostyöläisten tukena

Pienten kaivosten sosiaalista vastuullisuutta ja

ympäristövaikutusten hallintaa pyritään edistämään Fairmined-sertifioinnilla. Sertifiointi sisältää työoloihin ja ympäristövaikutuksiin kohdistuvia vaatimuksia. Saadakseen sertifioinnin kaivosten tulee sitoutua kehitysohjelmaan, minkä jälkeen he saavat tuottamastaan kullasta ylimääräisen korvauksen.

Pienten kaivosten apuna toimii Alliance for Responsible Mining (ARM), joka on vastuullista kaivostoimintaa edistävä järjestö. ARM auttaa kaivoksia täyttämään Fairmined-sertifioinnin kriteerit. Lopputuloksena on vastuullista kultaa, jonka tuottamisessa on otettu sekä työntekijät että luonto huomioon. Fairmined-sertifioidut kaivokset saavat tuottamastaan kullasta reilun hinnan, voivat kehittää toimintaansa sekä aloittaa yhteisöprojekteja, joista hyötyvät niin työntekijät kuin heidän perheensäkin. Kullan ostaja tietää millaisissa olosuhteissa kulta on kaivettu ja mistä se on peräisin.

Fairmined-kullasta valmistetaan muun muassa Nobelin rauhanpalkinto sekä Cannesin elokuvajuhlien Kultainen palmu -palkinto. Fairmined-kultaa käytetään myös muun muassa koruissa, mitaleissa ja keräilyrahoissa.

Tukea Hondurasiin

Suomen Moneta on osa Samlerhuset-konsernia, joka on tehnyt jo pitkään yhteistyötä Alliance for Responsible Miningin kanssa. Yhteistyön myötä on syntynyt monia keräilytuotteita, joissa on käytetty vastuullista Fairmined-kultaa. Vuonna 2021 Samlerhuset ryhtyi tukemaan Hondurasissa sijaitsevaa Minas y Cuevas -kaivososuuskuntaa tämän matkalla Fairmined-sertifikointiin. Osuuskuntaan kuuluu seitsemän yhdistystä, joissa työskentelee yhteensä yli 300 henkilöä.

Tällä hetkellä viisi kaivosta on saanut Fairmined-sertifioinnin. Kaivokset toimivat Perussa ja Kolumbiassa – toiveena on, että Honduras liittyisi maiden joukkoon vielä vuoden 2022 aikana. Tavoitteena myös on, että yhä useampi kultakäivos toimisi työntekijöitään ja luontoa kunnioittaen. Vastuullisen kullan määrän kasvattaminen on hidas prosessi – muutos näkyy kuitenkin jo nyt kultateollisuudessa asetusten ja sääntöjen kasvussa.

Taru Norrena

Lähteet:

- Alliance for Responsible Mining
- Fairmined
- Samlerhuset

CHF
COINS & HISTORY
FOUNDATION

Euroopan ensimmäisiä seteleitä käytettiin Suomessa

*Stockholms Banco laski yli
360 vuotta sitten liikkeeseen
Euroopan ensimmäiset se-
telit. Setelit tulivat tutuiksi
myös täällä Suomessa, sillä
pankilla oli haarakonttori
Turussa.*

Paperiraha syntyi Kiinassa noin 700-luvulla. Keskiajan Euroopassa käytettiin paperille kirjoitettuja maksuosoituksia, jotka eivät kuitenkaan olleet varsinaisia paperirahoja. Vuonna 1661 Tukholmassa toiminut Ruotsin ensimmäinen pankki Stockholms Banco teki historiaa laskemalla liikkeeseen kiertäviksi tarkoitettuja seteleitä, joilla oli tarkka nimellisarvo.

Stockholms Bancon paperirahat saivat kunnian toimia paitsi Euroopan ensimmäisinä seteleinä, myös maailman ensimmäisinä pankin liikkeeseen laskemina paperirahoina. Setelit laskettiin liikkeeseen vuonna 1661, jolloin Stockholms Banco oli ollut toiminnassa viiden vuoden ajan.

Palmstruchin vekselipankki

Stockholms Banco tunnetaan myös nimellä Palmstruchin pankki. Pankin perusti Johan Palmstruch, joka oli syntymänsä riikalainen Hans Witmacker. Witmacker oli toiminut aiemmin kauppiana Amsterdamissa, mutta epäonnistunut toi-

messaan ja joutunut velkavankeuteen. Witmacker oli muuttanut vapauduttuaan Ruotsiin, saanut aatelis-arvon ja vaihtanut nimensä enemmän ruotsalaiselta kuulostavaksi Palmstruchiksi.

Palmstruch ehdotti, että Ruotsiin perustettaisiin samanlaisia vekselipankkeja kuin Amsterdamissa ja Hampurissa. Palmstruchin johtama Stockholms Banco syntyi kuningas Kaarle X Kustaan allekirjoittaman toimiluvan myötä vuonna 1656.

Ihanan kevyet paperirahat

Pankin setelit nousivat nopeasti suosituiksi. Tämä ei ollut ihme, sillä olivathan setelit huomattavasti helpompia käyttää kuin kupariplootut, joista kookkaimmat painoivat lähes 20 kiloa. Kaikki setelit painettiin paksulle paperille, jotta ne kestäisivät käyttöä. Seteleiden arvon takasi Palmstruchin ja seitsemän muun pankkivirkailijan puristesinetillä varmennettu allekirjoitus.

Seteleiden allekirjoittajiin kuului pankin kirjanpitäjä Henrik Marhein. Hänen poikansa Augustin aateloitiin myöhemmin nimellä Mannerheim. Hänestä polveutuvat sekä Suomen marsalkka Carl Gustaf Emil Mannerheim että Suomenlinnan suunnittelija ja sotamarsalkka Augustin Ehrensvärd.

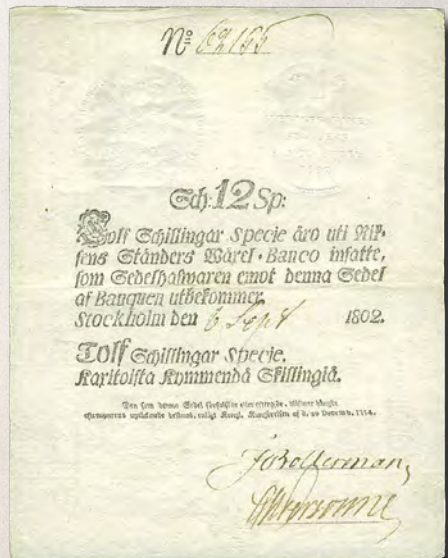
Turun konttori tutustutti suomalaiset seteleihin

Kesällä 1663 Stockholms Banco perusti haarakonttorin Turkuun. Konttorin uskotaan olleen melko itsenäinen, toimien eräänlaisena sivukonttorin ja pankin yhdistelmänä. Turun konttorin lisäksi Stockholms

Bancolla oli kaksi muuta Tukholman ulkopuolista toimipaikkaa. Turun konttorin myötä setelit tulivat tutuiksi Suomen puolella, ainakin kaupunkien porvareiden keskuudessa. Suosio oli suurta myös täällä – ensimmäiset setelit loppuivat pankista vain parissa kuukaudessa.

Turun konttori jäi valitettavan lyhytikäiseksi, sillä sen toiminta loppui vuonna 1667. Stockholms Banco ajautui ongelmiin liiallisen setelinannon vuoksi, ja se sulki ovensa vain vuosi Turun konttorin jälkeen. Seuraavan kerran Ruotsissa ja täten myös Suomessa seteleitä käytettiin vasta 1700-luvulla.

Taru Norrena

Ruotsalainen 12 killingin seteli 1800-luvun alusta. Setelissä on nimellisarvo myös suomeksi.

Stockholms Bancon seteli 1660-luvulta.

Lähteet:

- Rahakamion aarteet. Tuukka Talvio, Museovirasto 2014.
- Suomen rahat. Tuukka Talvio, Suomen Pankki 2003.
- Suomen Pankki
- Kansallismuseo

Presidentti Mannerheim Suomen nollasetelissä

Hinta vain
7,95 euroa!

TEKNISET TIEDOT:

Nimellisarvo:	0 euroa
Painos:	5 000 kpl
Julkaisuvuosi:	2021
Mitat:	135 x 74 mm
Materiaali:	Setelipaperi

Mannerheimin nimikkoseteli on tämän hetken kiinnostavimpia keräilykappaleita! Seteli muistaa vaikuttavan uran tehnyttä Mannerheimia Suomen presidenttinä.

- **Ainoa Suomen marsalkka nollasetelissä**
- Arvostettu aihe – tyylikästä toteutus
- **Yksilöllinen numerointi**
- Valmistusmäärä vain 5 000 kappaletta
- Osa uutta *Suomen presidentit* -kokoelmaa
- Hintaa vain 7,95 euroa (maksamme toimituskulut puolestasi)

Oma seteli on suuri kunnianosoitus. Mannerheimin lisäksi tämän kunnian ovat saaneet kaikki Suomen presidentit – he esiintyvät nollaseteleissä, joita pääset keräämään tilaamalla *C. G. E. Mannerheim* -setelin! Seteli aloittaa *Suomen presidentit* -kokoelman, joka sisältää **kaikkien maamme presidenttien nimikkosetelit**.

Saat jatkossa noin kuukauden välein kaksi nollaseteliä yhtä aikaa yhteishintaan 21,95 euroa (+ toimituskulut 6,95 euroa). Kokoelman viimeinen lähetyks sisältää yhden setelin, jonka saat hintaan 9,95 euroa (+ toimituskulut 6,95 euroa). **Jokaisella lähetyksellä on 14 päivän palautusoikeus ja jatkat keräämistä niin kauan kuin itse haluat.**

Tilaa soittamalla, puh. **010 80 80 40*** tai
osoitteesta **www.suomenmoneta.fi/mannerheim-nollaseteli**

MAAILMAN KALLEIN KULTARAHHA: Vuoden 1933 *Double Eagle*

Maaailman kalleimpana kultarahana tunnetun vuoden 1933 Double Eaglen huikea tarina kiehtoo keräilijöitä mystisyydellään.

Sotheby'sin huutokaupassa tehtiin historiaa kesäkuussa 2021.

Yhdysvaltojen kuuluisin kultaraha, 20 dollarin *Double Eagle*

vuodelta 1933, vaihtoi omistajaa huimalla noin 18,9 miljoonalla dollarilla. Ennätyksellinen kauppahinta pohjautui kyseisen kultarahan harvinaisuuteen ja salaperäiseen menneisyyteen.

Augustus Saint-Gaudensin suunnittelema vapaudenjumalatarta ja kotkaa kuvaava *Double Eagle* -kultaraha on tunnettu kauneudestaan. Kultarahan lyöminen alkoi vuonna 1907. Vuonna 1933 kyseisiä kultarahoja lyötiin lähes puoli miljoonaa kappaletta. Lyöntivaiheen jälkeen käynnistyi kuitenkin mielenkiintoinen tapahtumasarja. Kyseisen vuoden rahoja ei koskaan laitettu kiertoon, sillä vastavallitut presidentti Franklin D. Roosevelt ehti ennen sitä ottaa ohjat käsiinsä.

SUURI LAMA

Lamakausi oli koetellut Yhdysvaltoja jo vuodesta 1929 lähtien: työllisyys heikkeni, tuotanto laski ja vararikot yleistyivät. Amerikkalaiset tunsivat suurta huolta maansa rahajärjestelmän kestävydestä ja olivat huojentuneita uuden presidentin tarttuessa toimeen. Presidentti Roosevelt määräsi kansalaiset palauttamaan valtiolle omistamansa kultarahat. Yksityiset henkilöt eivät tämän jälkeen enää saaneet omistaa kultarahoja. Poikkeuksiakin tosin oli, kuten numismaattiset harvinaisuudet. Valtio lunasti kullan kiinteään hintaan.

VARKAUS

Myös vuoden 1933 *Double Eaglet* päätyivät käyttämättöminä sulatuspataan. Kaksi rahaa lahjoitettiin Smithsonian-instituutille, minkä lisäksi kourallinen rahoja katosi. Rahojen katoaminen huomattiin vasta myöhemmin. Rahoja ei näkynyt markkinoilla vuosikausiin, ymmärrettävistä syistä: tuolloin jo pelkkä

kultarahojen hallussapito oli rangaistava teko, varkaudesta puhumattakaan.

Ajan myötä viranomaiset onnistuivat jäljittämään ja takavarikoimaan kadonneita rahoja. Yksi rahoista päätyi Egyptin kuninkaan Farukin kokoelmaan. Farukin menetettyä vallan raha piti huutokaupata vuonna 1954, mutta se vedettiin viime hetkellä pois myynnistä. Sen jälkeen tämä salaperäinen *Double Eagle* päätyi teille tietämättömillle.

TAKAISIN PÄIVÄNVALOON

Yhdysvaltain kongressi palautti kansalaisille kullan omistusoikeuden 1970-luvun puolivälissä. Farukin kokoelmaan kuulunut kadoksissa ollut vuoden 1933 *Double Eagle* päätyi takaisin Yhdysvaltoihin vuonna 1996, kun Stephen Fenton yritti myydä sen New Yorkissa. Ostaja ja hänen mukanaan ollut asian-
tuntija olivat salaisen palvelun agentteja. Fenton ja hänen kumppaninsa pidätettiin.

Tapahtunutta seurasi pitkä oikeustaistelu siitä, saiko yksityinen omistaa kyseisen rahan, sillä Farukin edustaja oli aikanaan saanut virheellisesti luvan viedä kultarahan pois Yhdysvalloista. Lopulta *Double Eagle* päätettiin myydä, ja sen tuotto jakaa Yhdysvaltojen hallituksen ja Fentonin kesken. Myöhemmin 2000-luvun alussa *Double Eagleja* tuli ilmi 10 lisää, mutta pitkän oikeustaiston jälkeen niiden todettiin kuuluvan Yhdysvaltojen hallitukselle.

Vuoden 1933 *Double Eagleja* on säilynyt nykypäivään saakka tiettävästi hyvin pieni määrä. Niistä ainoastaan yksi, viime vuonna ennätyshintaan myyty Farukin kokoelmaan kuulunut kultaraha, saa olla yksityisessä omistuksessa.

MONETA TEAM HYVÄSSÄ VIREESSÄ KOHTI KESÄN ARVOKISOJA

Moneta Teamissa on tällä hetkellä neljä yleisurheilijaa: Oliver Helander, Aleksi Jaakkola, Taika Koilahti ja Oskari Mörö. Ensi kesänä saammekin jännittää omiemme puolesta, sillä edessä on yleisurheilun kuuma kesä: MM-kisat Yhdysvaltojen Oregonissa heinäkuussa ja kuukautta myöhemmin EM-kisat Saksan Münchenissä. Kyselimme tiimiläisiltä kuulumisia kesken talven kovan treenikauden.

OSKARI MÖRÖ

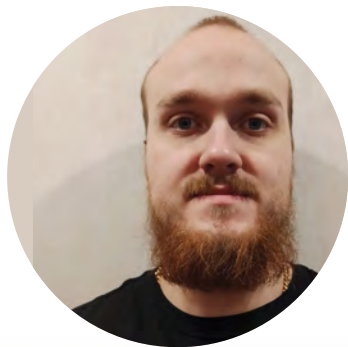
Olen Oskari Mörö, 400 m aitajuoksija. Tällä hetkellä olen kauden ensimmäisellä harjoitusleirillä Teneriffalla. Pitkän kuntoutusperiodin jälkeen olen päässyt niin sanotusti takaisin radalle. On ilo paiskia hommia. Kunnianhimoinen tavoitteeni on menestyä ensi kesän arvokilpailuissa: Oregonin MM-kilpailuissa ja Münchenin EM-kilpailuissa. Periksi ei anneta!

TAIKA KOILAHTI

Olen Taika Koilahti, vuoden 2021 naisten pituushypyn Suomen mestari. Tällä hetkellä minulle kuuluu hyvää, treenit ovat menneet kivasti eteenpäin ja hallikauden kisat ovat aivan nurkan takana. Hallikausi on silti vain pieni välipala ennen kesän kisakautta, jolloin tarkoituksena on olla tähänastisen uran parhaassa kunnossa. Harjoitusten ja kilpailemisen lisäksi elämäni mahtuu kaksi kissaa ja yliopisto-opinnot. Aika jees yhdistelmä! Oikein mukavaa kevättä koko Moneta Teamille!

ALEKSI JAAKKOLA

Olen Aleksi Jaakkola, moukarinheitäjä Nokialta. Itselleni kuuluu hyvää, mieli on korkealla, kun treenit kulkevat ja päivät pitenevät! Kovaa vauhtia mennään kesän arvokilpailuja kohti, sitä odotan innolla. Harjoittelen noin 10–12 kertaa viikossa painottuen laji- ja voimaharjoitteluun. Harjoitteluun sisältyy myös paljon räjähtäviä juoksuvetoja ja loikkia. Pääosin ohjelma koostuu aamupäivän lajiharjoituksesta ja illan voimaharjoituksesta. Pääliikkeissä mm. rinnalle veto sekä etu- ja takakytky. Nokialla asun avovaimoni kanssa, voimaharjoitukset teen lähisälillä ja lajiharjoitukset Harri Huhtalan silmän alla Tampereen messu- ja urheilukeskuksessa. Maaliskuussa lähdän leirille Barcelonaan noin kahdeksi viikoksi nostamaan suoritustasoa, lämmin ilmasto tekee hyvää. Ensi kesän päätavoitteet ovat Oregonin MM-kilpailuissa ja Münchenin EM-kilpailuissa.

OLIVER HELANDER

Oliver on 25-vuotias keihäänheitäjä. Raaseporista kotoisin oleva Helander on menestynyt nuorempana myös käsipallossa. Nykyään Oliver asuu Vaasassa ja edustaa Oulun Pyrintöä. Tero Pitkämäen valmennettava oli mukana myös Tokion olympialaisissa 2021. Saamme kuulla enemmän Oliverin kuulumisia seuraavassa lehdessä.

Paavo Nurmi Games 14.6.2022

Toivotamme koko Moneta Teamille onnea ja menestystä alkavalle kaudelle. Yleisurheilumme kirkkaimpia tähtiä näemme toivottavasti jo alkukesästä Paavo Nurmi Games - Kultaisen liigan osakilpailussa.

**PAAVO
NURMI
GAMES**

**SUOMEN
MONETA**
IN SPORTS

SUOMEN MONETA JA URHEILUMUSEO YHTEISTYÖHÖN

Suomen Moneta ja Urheilumuseo aloittivat 9.3.2022 yhteistyön, jonka tarkoituksena on ikuistaa tunnettuja suomalaisia urheilukulttuuriaihteita keräilytuotteisiin. Yhteistyö alkaa juhlavasti *Helsingin olympiakisat 70 vuotta* -erikoistuotteilla.

Urheilumuseo on ottanut ison kehitysloikan toiminnassaan yhdessä uusien yhteistyökumppanien kanssa. Nyt kumppanien joukkoon liittyy keräilyrahoja ja -mitaleja markkinoiva Suomen Moneta, joka tunnetaan vahvasta suhteestaan suomalaiseen urheilu- ja liikuntakulttuuriin. Yhteistyö vahvistaa Monetan roolia suomalaisen urheilun tukijana ja urheilukulttuurin ikuistajana.

Urheilumuseon johtaja Jukka-Pekka Vuori näkee uuden kumppanuuden historiallisesti merkittävänä:

- Haluamme Monetan kanssa kunnioittaa suomalaisen urheilukulttuurin avainhetkiä, joista Helsingin 1952 kesä on ehdottomasti yksi tärkeimmistä. Haluamme yhdessä kutsua suomalaiset aikamatkalle tuohon unelmien kesään.

Olympiakessa 1952 ei ollut ainoastaan kilpailutapahtumien osalta ikimuistoinen vaan suomalainen yhteiskunta koki tuolloin myös monia myönteisiä muutoksia. Helsingin olympialaiset toimivat sodan jälkeisen kasvun ja kehityksen vauhdittajana ja mahdollistivat infrastruktuurin, liike-elämän ja Helsingin kaupunkikuvan elinvoimaistumisen.

Suomen Monetan toimitusjohtaja Mia Mäkelä iloitsee yhteistyöstä.

- Haluamme tarjota suomalaisille keräilytuotteita, joihin liittyy vaikuttavia tarinoita ja meille tärkeitä muistoja. Yhteistyö Urheilumuseon kanssa avaa laajan kansallisen arkiston esineineen, valokuvineen ja tarinoineen. Helsingin olympiakisoja ja tapahtuman 70-vuotisjuhlaa kunnioittavista tuotteista käynnistyy tunteellinen aikamatka historiallisesti merkittävään aikaan.

Lisäksi Urheilumuseo myöntää Suomen Monetalle The Finnish Sports Legacy -statuksen työstään suomalaisen liikunta- ja urheilukulttuurin hyväksi.

SUOMEN
MONETA

URHEILI
JMUSEO
URHEILI
JMUSEO

Jääkiekon MM-kisat 2022 -juhlaraha

Lyöntimäärä vain 30 000 kappaletta!

**TILAA
ENNAKKOON!**

Tekniset tiedot:

Julkaisumaa:	Suomi
Nimellisarvo:	5 euroa
Metalli:	Cu90Sn10, Ni-25µm/Fe
Halkaisija/paino:	26,5 mm / 8 g
Lyöntilaatu:	BU
Julkaisupäivä:	13.5.2022
Lyöntimäärä:	Max 30 000 kpl

**Virallinen suomalainen juhlaraha
jääkiekon MM-kotikisojen kunniaksi**

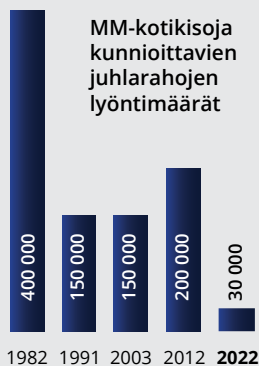
Suomi isännöi jääkiekon miesten MM-kilpailuja yhdeksättä kertaa toukokuussa 2022. Kisoja kunnioittava suomalainen juhlaraha julkaistaan turnauksen avajaispäivänä 13.5.2022.

Jääkiekon MM-kisat 2022 -juhlarahan lyöntimäärä on vain 30 000 kappaletta – se on ylivoimaisesti alhaisin lyöntimäärä jääkiekkoaiheisissa juhlarahoissa kautta historian.

- **Juhlaraha vuoden 2022 jääkiekon MM-kisojen kunniaksi**
- **Erittäin rajoitettu lyöntimäärä, vain 30 000 kappaletta**
- **Pysyvä muisto Suomen yhdeksänsistä MM-kotikisoista**
- **Juhlarahan hinta on 19,95 euroa (+ toimituskulut 4,95 euroa)**

Jääkiekko on Suomen suosituin urheilulaji. Se on kiinnostava aihe myös juhlarahoissa. Vuoden 2003 MM-kotikisojen kunniaksi lyöty 5 euron juhlaraha, *"Jutin vitonen"*, sai keräilijät liikkeelle: 150 000 kappaleen lyöntimäärä myytiin loppuun ennätysajassa.

Juhlaraha julkaistaan 13.5.2022, jonka jälkeen käynnistyvät toimitukset. **Hyväksymme tilaukset saapumisjärjestyksessä, joten toimi heti!** Emme voi taata rahan saatavuutta enää julkaisupäivänä.

TILAA ENNAKKOON SOITTAMALLA, PUH. 010 80 80 40*
TAI OSOITTEESTA WWW.SUOMENMONETA.FI/JUHLARAH